

Како да купувате онлајн

Милиони Австралијци избираат да купуваат онлајн и еве само неколку од причините за тоа:

- практично е да можете да купувате речиси секаде и во секое време штом имате интернет-врска,
- лесно е да ги споредувате цените, моделите и брендovите,
- можете да пристапите до поширок избор производи што можеби не се достапни во продавниците,
- оцените на производителите ќе ви помогнат да донесете информирана одлука.

Дури и најискусните онлајн-купувачи треба да бидат свесни за можните безбедносни опасности, па еве неколку совети што ќе ви помогнат на патот да станете безбеден и вешт онлајн-купувач.

1. Купувајте само на безбедни локации

Внимавајте на:

- „https“ во адресната лента („s“ покажува дека страницата е безбедна)
- заклучен катанец во адресната лента
- ознаките или печатите за доверба што покажуваат дека локацијата ги исполнува барањата за безбедност и приватност (на пример, „McAfee secure“, „ Norton“).

2. Знајте од кого купувате

Важно е да знаете каде се наоѓа седиштето на онлајн-продавницата, дали се работи за австралиски или странски малопродавач? И покрај тоа што странските малопродавачи мора да бидат усогласени со австралискиот Закон за потрошувачи (Australian Consumer Law - ACL), со некои од нив е тешко да го вратите она што сте го купиле. Исто така, разгледајте ги деталите за контакт – дали имаат телефон или адреса на е-пошта што можете да ја употребите за да стапите во контакт ако имате некакви прашања?

3. Користете ја кредитната наместо дебитната картичка

Кредитните картички претставуваат најбезбеден начин да плаќате кога купувате онлајн, бидејќи нудат дополнителна заштита онлајн и полесно е да ги добиете назад парите ако нешто не е во ред.

Ако купувате онлајн многу често, добро е да имате една кредитна картичка само за таа намена, за да можете полесно да ги следите сите онлајн-транзакции. PayPal е друга безбедна опција.

Без оглед како плаќате, секогаш треба да ги прегледувате изводите од сметката.

4. Читајте ги условите и одредбите

Пред да купувате, запознајте се со политиката на малопродавачот за откажување и враќање на купените производи: кој плаќа за повратната испорака? Дали парите ќе ви бидат вратени во целост или ќе добиете кредит во продавницата? Колкав е дозволеният период за враќање? Овие информации вообичаено ќе ги најдете во долниот дел на веб-страницата.

5. Предупредувачки знаци

Размислете добро пред да купите производи од малопродавачи кои:

- прифаќаат плаќање само во облик на дознака или телеграфски пренос, наместо безбедни методи како што се кредитна картичка или PayPal,
- не даваат никакви детали за контакт,
- продаваат производи со многу ниски и нереални цени,
- имаат лоши оценки.

Електронско банкарство

Некои Австралијци сè уште одат во нивната банка за да вршат плаќања, но плаќањето преку интернет станува сè попопуларно. Лесно е да разбереме зошто:

- ви заштедува време, бидејќи нема потреба да патувате или да стоите во долги редици,
- практично е да можете да ги плаќате сметките и да имате пристап до вашата сметка во секое време од денот или неделата,
- можете да заштедите пари со снабдувачи кои даваат попуст за директни дебитни плаќања,
- вашата сметка има запис од сите сметки што сте ги платиле онлајн за да ги наоѓате лесно.

Банките работата напорно за да ги чуваат вашите пари (и нивните) безбедни, но постојат нешта што и виде можете да ги правите.

1. Создавајте уникатни силни лозинки

Користете силни лозинки, така што на другите да им биде тешко да ја погодат вашата лозинка и да добијат пристап до вашите лични податоци. Тие треба да вклучуваат мешавина од големи и мали букви, бројки и специјални знаци. Избегнувајте да ја користите истата лозинка на повеќе локации и не заборавате да ги менувате редовно.

Совет: изберете некоја добро позната фраза или годишница и користете замени. На пример: „Свадба на 24 јули“ може да стане Sn24J! кога ја користите првата буква од секој збор и извичник како специјален знак. Но, бидете внимателни да не го користите датумот на раѓање или нешто што некој друг лесно би можел да го погоди.

2. Поставете автентикација со два фактори

Автентикацијата со 2 фактори (2FA) е исто така позната и како автентикација со повеќе фактори и ви овозможува дополнително ниво на безбедност.

Го користи вашето корисничко име и лозинка и уште една дополнителна безбедносна проверка до која само вие имате пристап, како што е безбедносниот код што се праќа на вашиот мобилен телефон, или код генериран од безбедносен токен.

3. Користете банкарски услуги само на безбедни локации

Како и кај онлајн-купувањето, барајте ги буквите „https“ на почетокот на адресната лента, а тие ви покажуваат дека се наоѓате на безбедна страница и секогаш одјавувајте се од вашата сметка кога ќе завршите. Исто така, избегнувајте да користите јавен компјутер или јавна Wi-Fi-мрежа за да вршите банкарски плаќања.

4. Ажурирајте го редовно вашиот компјутер и чувајте го безбеден

Користете антивирусен софтвер како што е McAfee или Norton и проверувајте дали вашиот компјутер е секогаш ажуриран, вклучувајќи го и веб-прегледувачот (на пример, Internet Explorer, Google Chrome).

5. Внимавајте на измамниците

Измамите за кражба на идентитет се користат за кражба на вашите пари, така што некој обидува да ве измами за да ги откриете личните податоци, како што се банкарската сметка или деталите на кредитна картичка, корисничките имиња и лозинките.

Вашата банка никогаш нема да ви бара да ги „потврдите“ или „проверите“ вашите податоци по текст или е-пошта. Ако добиете порака од банка, владина организација или претпријатие што изгледа официјално, никогаш не користете ги деталите за контакт што се наоѓаат во пораката - контактирајте директно со нив наместо да го барате на интернет нивниот телефонски број или адресата на е-пошта.

Совети за безбедно користење на јавни Wi-Fi-мрежи

Кога се наоѓате надвор и сакате да се поврзете на интернет, можете да ги користите јавните Wi-Fi-мрежи што често можете да ги најдете во трговските центри, библиотеките и кафулињата. Така ќе ги заштедите сопствените мобилни податоци кои може да бидат скапи. Но, не заоравајте да преземете некои безбедносни мерки кога користите јавни Wi-Fi-мрежи.

Не треба да:

- плаќате за нешто што сакате да го купите онлајн со дебитната или кредитната картичка,
- се најавувате во вашата банка,
- пополнувате обрасци во кои треба да ги внесете вашите лични податоци.

Користете ги јавните Wi-Fi-мрежи за пристап до интернет за да ги видите последните вести или за да правите нешта за кои не е неопходно да ги внесувате вашите лични податоци.

Можете да најдете помош кога ви треба

Кога нешто не оди онака како што сте планирале, во секое време постои некој кој може да ви помогне.

Онлајн-купување:

1. Најпрво, контактирајте со онлајн-продавачот или со веб-страницата.
2. Ако не можете да го решите проблемот директно со онлајн-продавачот, вашата локална или територијална агенција за заштита на потрошувачите (понекогаш наречени „потрошувачки работи“ или „фер тргување“) може да ви обезбеди информации за вашите права и опции. Исто така, тие можеби можат да ви помогнат во преговорите за спогодба меѓу вас и продавачот.
3. Контактирајте со вашата банка што е можно побргу.

Совет: Австралиската комисија за конкуренција и потрошувачи има и алатка за писмо за поплака што може да ви помогне да составите писмо или е-пошта за продавачот. (Пребарување: Алатка за писмо за поплака на ACCC).

Онлајн-банкарски услуги:

Контактирајте веднаш со вашата банка ако забележите чудни наплаќања, подигања на износи или други активности на вашата сметка.

Безбедноста на прво место на Be Connected (Safety first)

Можете да научите многу за други теми за безбедноста на локацијата Be Connected. Курсот „Безбедноста на прво место (Safety first)“ ќе ви ги даде основните вештини за да бидете безбедни онлајн, како и „зошто“ и „како“ за безбедните лозинки, како да плаќате безбедно за производи онлајн и како безбедно да преземате и зачувувате датотеки од интернет.

beconnected.esafety.gov.au

